

Sygn. akt V ACa 80/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Marta Szerel

Sędziowie: SA Ewa Kaniok (spr.)

SO (del.) Elżbieta Wiatrzyk-Wojciechowska

Protokolant: sekretarz sądowy Aneta Walkowska

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2019r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa G. S.

przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 1 października 2018 r., sygn. akt II C 242/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w części w ten sposób, że:

a) w punkcie piątym oddala powództwo o kwotę 15000 (piętnaście tysięcy) złotych;

b) w punkcie szóstym kwotę 7037 (siedem tysięcy trzydzieści siedem) złotych zastępuje kwotą 2670 (dwa tysiące sześćset siedemdziesiąt) złotych, zaś kwotę 4320 (cztery tysiące trzysta dwadzieścia) złotych zastępuje kwotą 720 (siedemset dwadzieścia) złotych;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za drugą instancję.

Elżbieta Wiatrzyk-Wojciechowska Marta Szerel Ewa Kaniok

Sygn. akt V ACa 80/19

UZASADNIENIE

G. S. wystąpił przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. domagając się:

- nakazania pozwanej złożenia oświadczenia zatytułowanego „Przeprosiny” za bezprawne naruszenie dobrego imienia powoda na łamach portalu internetowego „(...)”, o treści wskazanej w pozwie, w formie ogłoszenia prasowego opublikowanego na portalu „(...)”, w dziale „Wiadomości” oraz w formie pisma wysłanego na adres powoda,

- nakazania pozwanej złożenia oświadczenia zatytułowanego „Przeprosiny” za bezprawne naruszenie dobrego imienia powoda na łamach dziennika (...), o treści wskazanej w pozwie, w formie ogłoszenia prasowego opublikowanego na łamach dziennika (...), w dziale „Wydarzenia” oraz w formie pisma wysłanego na adres powoda,

- zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w wysokości 30.000,00 zł,

- zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu podniosła zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powoda. Wskazała, że powód nie wykazał, iż sporna publikacja dotyczy jego osoby, a ponadto, że dotyczy ona komornika jako osoby publicznej, zaś powództwo zostało wniesione przez osobę prywatną, zaprzeczyła, aby publikacje naruszyły dobra osobiste powoda, albowiem zostały w nich zamieszczone prawdziwe informacje, nadto przy sporządzeniu artykułów zachowano rzetelność i staranność dziennikarską.

Wyrokiem z dnia 01 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Warszawie:

1. nakazał (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. złożenie oświadczenia następującej treści: „Przeprosiny Przepraszamy Pana Komornika Sądowego G. S. za bezprawne naruszenie Jego dobrego imienia na łamach portalu internetowego „(...)” w dniu 21 grudnia 2016 roku poprzez podanie w treści materiału prasowego pt. „(...)” nieprawdziwych informacji, jakoby zabrał On bohaterce tegoż materiału pieniądze pochodzące z alimentów, dodatku rodzinnego i świadczenia 500+ oraz jakoby egzekucja była prowadzona za długi jej byłego męża. Oświadczamy, że podane wiadomości są nieprawdziwe; Pan Komornik Sądowy G. S. działał na podstawie i w granicach prawa, prowadząc egzekucję przeciwko osobie wskazanej w tytule wykonawczym. Pan G. S. nie zabrał pieniędzy pochodzących z alimentów, dodatku rodzinnego i świadczenia 500+. Wyrażamy głębokie ubolewanie, że publikując nieprawdziwe informacje naruszono dobre imię Pana G. S.. (...) S.A.”,

2. zobowiązał (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. do opublikowania oświadczenia określonego w punkcie pierwszym (1) wyroku, na własny koszt w formie:

a) ogłoszenia prasowego zatytułowanego „Przeprosiny”, opublikowanego na portalu „(...)”, w dziale „Wiadomości”, wyświetlanego na pierwszej pozycji pośród materiałów działu, nieprzerwanie przez 72h, w wytłuszczonej, wyraźnej ramce, z zachowaniem widocznego marginesu pomiędzy tekstem a ramką, na jednorodnym białym tle, sporządzonego czarną czcionką kroju Arial o rozmiarze 14 pkt, natomiast słowo „Przeprosiny” sporządzone wytłuszczoną czcionką (bold) kroju Arial o rozmiarze 18 pkt, umieszczone w odrębnym wersie od reszty oświadczenia, wyjustowane do środka, z zastosowaniem widocznego odstępu między wierszami, bez jakichkolwiek komentarzy, uzupełnień, czy odniesień do jego treści na samej stronie, jak i w poszczególnych zakładkach, bez zastosowania jakichkolwiek zabiegów formalnych i treściowych umniejszających znaczenie, rangę i powagę oświadczenia, względnie zaznaczających dystans do jego treści lub formy,

b) pisma napisanego ręcznie albo komputerowo czcionką Arial w rozmiarze 12, opatrzonego własnoręcznym czytelnym, pełnym podpisem zarządu (...) Spółki Akcyjnej według zasad składania oświadczeń przez zarząd spółki, ze wskazaniem imienia, nazwiska i pełnionej funkcji, wysłanego na adres powoda,

3. nakazał (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. złożenie oświadczenia następującej treści: „Przeprosiny Przepraszamy Pana Komornika Sądowego G. S. za bezprawne naruszenie Jego dobrego imienia na łamach dziennika (...) w dniu 21 grudnia 2016 roku poprzez podanie w treści materiału prasowego pt. „(...)” nieprawdziwych informacji, jakoby zabrał On bohaterce tegoż materiału pieniądze pochodzące z alimentów, dodatku rodzinnego i świadczenia 500+ oraz jakoby egzekucja była prowadzona za długi jej byłego męża.

Oświadczamy, że podane wiadomości są nieprawdziwe; Pan Komornik Sądowy G. S. działał na podstawie i w granicach prawa, prowadząc egzekucję przeciwko osobie wskazanej w tytule wykonawczym. Pan G. S. nie zabrał pieniędzy pochodzących z alimentów, dodatku rodzinnego i świadczenia 500+. Wyrażamy głębokie ubolewanie, że publikując nieprawdziwe informacje naruszono dobre imię Pana G. S.. (...) S.A.”,

4. zobowiązał (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. do opublikowania oświadczenia określonego w punkcie trzecim (3) wyroku, na własny koszt w formie:

a) ogłoszenia prasowego opublikowanego na łamach dziennika (...), w dziale

„Wydarzenia”, na stronie siódmej, ósmej lub dziewiątej, na środku strony, w wytłuszczonej, wyraźnej ramce, z zachowaniem widocznego marginesu pomiędzy tekstem a ramką, na jednorodnym białym tle, sporządzonego czarną czcionką kroju Arial o rozmiarze 14 pkt, natomiast słowo „Przeprosiny” sporządzone wytłuszczoną czcionką (bold) kroju Arial o rozmiarze 18 pkt, umieszczone w odrębnym wersie od reszty oświadczenia, wyjustowane do środka, z zastosowaniem widocznego odstępu między wierszami, bez jakichkolwiek komentarzy, uzupełnień, czy odniesień do jego treści na samej stronie, jak i w poszczególnych zakładkach, bez zastosowania jakichkolwiek zabiegów formalnych i treściowych umniejszających znaczenie, rangę i powagę oświadczenia, względnie zaznaczających dystans do jego treści lub formy, przy czym wzmianka o tym, że w numerze zamieszczono przeprosiny, zostanie zamieszczona na okładce, w wytłuszczonej, wyraźnej ramce, z zachowaniem widocznego marginesu pomiędzy tekstem a ramką, na jednorodnym białym tle. Wzmianka sporządzona będzie czarną czcionką kroju Arial o rozmiarze 22 pkt, wyjustowana do środka, z zastosowaniem widocznego odstępu między wierszami, bez jakichkolwiek komentarzy, uzupełnień, czy odniesień do jego treści na samej stronie, jak i w poszczególnych zakładkach, bez zastosowania jakichkolwiek zabiegów formalnych i treściowych umniejszających znaczenie, rangę i powagę oświadczenia, względnie zaznaczających dystans do jego treści lub formy, o treści: „Wydawca dziennika (...) przeprasza Komornika Sądowego G. S. za naruszenie jego dobrego imienia”,

b) pisma napisanego ręcznie albo komputerowo czcionką Arial w rozmiarze 12, opatrzonego własnoręcznym czytelnym, pełnym podpisem zarządu (...) Spółki Akcyjnej według zasad składania oświadczeń przez zarząd spółki, ze wskazaniem imienia, nazwiska i pełnionej funkcji, wysłanego na adres powoda,

5. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz G. S. kwotę 30.000,00 (trzydzieści tysięcy) złotych,

6. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz G. S. kwotę 7.037,00 (siedem tysięcy trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 4.320,00 (cztery tysiące trzysta dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy wskazał:

Od 2015 roku komornik prowadził postępowanie egzekucyjne przeciwko G. C. w sprawie Km 5029/15 celem wyegzekwowania kwoty 2.411,14 zł (należność główna) wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Egzekucja była prowadzona na podstawie wniosku o wszczęcie egzekucji z dnia 18 listopada 2015 roku złożonego przez wierzyciela U. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w oparciu o tytuł wykonawczy – nakaz zapłaty z dnia 08 września 2015 roku wydany przeciwko G. C. przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie w sprawie o sygn. akt Nc-e 1387114/15 zaopatrzony w klauzulę wykonalności z dnia 17 listopada 2015 roku. Jako sposoby egzekucji wierzyciel wskazał m.in. zajęcie wynagrodzenia za pracę i zajęcie rachunków bankowych. 26 listopada 2015 roku komornik sporządził zawiadomienie o wszczęciu egzekucji. Przesyłka wysłana na adres zameldowania dłużniczki nie została przez nią podjęta. W grudniu 2015 roku komornik dokonał zajęcia wynagrodzenia za pracę dłużniczki i wyegzekwował z tego tytułu kwotę łącznie 665,10 zł. Stosunek pracy z dłużniczką uległ zakończeniu w lutym 2016 roku. 18 listopada 2016 roku Komornik dokonał zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego dłużniczki w (...) Bank S.A., a o powyższym zawiadomił dłużniczkę pismem z dnia 22 listopada 2016 roku, które nie zostało przez nią odebrane. Komornik dokonując zajęcia rachunku bankowego nie miał wglądu w ten

rachunek i nie miał wiedzy na temat źródeł pochodzenia pieniędzy na nim zgromadzonych. W kolejnym piśmie z dnia 25 listopada 2016 roku, wysłanym na adres zamieszkania dłużniczki wskazany przez ZUS i odebrany dnia 29 listopada 2016 roku komornik przesłał dłużniczce zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, odpisy zajęć i odpis tytułu wykonawczego.

W dniu 16 grudnia 2016 roku dłużniczka skontaktowała się telefonicznie z pracownikiem kancelarii powoda podając, że na zajęty rachunek bankowy wpływają kwoty ze świadczenia 500+. Z uwagi na powyższe oraz sytuację życiową dłużniczki, komornik uchylił elektronicznie zajęcie tego rachunku bankowego w całości. Bank otrzymał uchylenie 19 grudnia 2016 roku. Po tej dacie komornik ponaglał kilkakrotnie pracowników banku o odblokowanie konta. Podczas rozmowy telefonicznej pracownika kancelarii z pracownikiem banku w dniu 21 grudnia 2016 roku uzyskano informację, że blokada z rachunku zostanie zdjęta w ciągu kilku dni z uwagi na czas przepływu informacji z banku (...) SA do (...) Bank SA (brak jednej bazy danych). Ostatecznie konto zostało odblokowane, a w wyniku zajęcia rachunku bankowego nie wyegzekwowano żadnej kwoty. Postanowieniem z dnia 17 lutego 2017 roku komornik umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na jego bezskuteczność.

W dniu 21 grudnia 2016 roku na portalu internetowym (...) opublikowany został artykuł pt. „(...)” oraz w dzienniku (...) opublikowany został artykuł pt. „(...)”, w których to publikacjach zawarto m.in. następujące stwierdzenia:

- „(...)”,

- „(...)”,

- „(...)”,

- „(...)”,

- „(...)”.

W publikacjach zawarto cytaty z wypowiedzi G. C. oraz zdjęcie G. C. przy „pustej” lodówce. Dodatkowo, w wydaniu papierowym (...) zamieszczono zdjęcie G. C. wraz z dziećmi.

Ponadto, na okładce magazynu (...) zamieszczono adnotację „(...)!”.

W dniu ukazania się powyższych publikacji, w wieczornym programie na antenie (...) wyemitowano materiał w nawiązaniu do opublikowanych artykułów, w którym powtórzono powyższe informacje o bezprawnym zabraniu pieniędzy z rachunku bankowego dłużniczki. W programie powód został skrytykowany, zostały podważone jego kompetencje oraz znajomość przepisów prawa.

Pozwana spółka (...) S.A. z siedzibą w W. jest wydawcą gazety (...) i właścicielem portalu internetowego (...)

Przed ukazaniem się artykułów żadna osoba z redakcji (...) nie rozmawiała z powodem na temat przedmiotu publikacji.

Po ukazaniu się artykułu komornik składał wyjaśnienia przed izbą komorniczą, ministerstwem sprawiedliwości oraz wizytatorami sądowymi. W kancelarii komornika została też przeprowadzona wizytacja komornicza, która nie wykazała nieprawidłowości w działaniach powoda. Przeciwno komornikowi nie toczyło się postępowanie dyscyplinarne.

Na skutek publikacji część wierzycieli prowadzących sprawę u komornika przekazało je do innego komornika, zmalała liczba nowych spraw, które wpływały do kancelarii, a w konsekwencji zmniejszył się dochód uzyskiwany przez komornika, komornik wskazywał też na odejście części pracowników z kancelarii. Po publikacji artykułu, powód wyjaśniał sprawę z wieloma osobami, w tym innymi komornikami, którzy dzwonili do niego i pytali o prawdziwość informacji zamieszczonych w artykule. Wobec komornika zostało też zamieszczonych wiele negatywnych komentarzy w Internecie. Komornik wskazywał również na pogorszenie się stanu jego zdrowia w związku z zaostreniem objawów

atopowego zapalenia skóry pod wpływem stresu jakiego doświadczył w związku z publikacją. Powód cały czas odczuwa skutki publikacji zarówno w sferze zawodowej jak i osobistej.

W niniejszej sprawie pozew został wniesiony przez G. S. zarówno jako osobę fizyczną jak i funkcjonariusza publicznego. Powód dochodził ochrony prawnej z uwagi na naruszenie jego dobrego imienia w związku z publikacjami ukazanymi na portalu internetowym (...) oraz w dzienniku (...) w dniu 21 grudnia 2016 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Dobre imię jest określane mianem czci zewnętrznej. Naruszenie dobrego imienia łączyć należy z pomawianiem innej osoby o takie postępowanie lub właściwości, które mogą ją poniżyć w opinii publicznej, narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu, rodzaju działalności.

W myśl art. 24 § 1 k.c., ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie.

Przy ocenie czy doszło do naruszenia dobra osobistego, decydujące znaczenie ma to, jaką reakcję wywołuje naruszenie w społeczeństwie, a nie subiektywne odczucie danej osoby, która domaga się ochrony prawnej.

Z kolei w myśl art. 448 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Sąd Okręgowy uznał, że doszło do naruszenia dobrego imienia powoda poprzez publikację w dniu 21 grudnia 2016 roku artykułu na portalu (...) „(...)” oraz artykułu w dzienniku (...) pt. „(...)”.

Analiza akt egzekucyjnych Km 5029/15 pozwoliła sądowi ustalić, iż komornik na podstawie tytułu wykonawczego wydanego w stosunku do G. C. w 2015 roku i zgodnie z wnioskiem wierzyciela dokonywał wielu czynności egzekucyjnych. Początkowo egzekucja była prowadzona z wynagrodzenia za pracę, a następnie w związku z zakończeniem stosunku pracy została skierowana do rachunków bankowych które były prowadzone na nazwisko dłużniczki G. C.. Postępowanie dowodowe, jak również przepisy prawa (art. 889 i nast. k.p.c.) w sposób jednoznaczny wskazują, że komornik dokonał w sposób prawidłowy czynności egzekucyjnych, zawiadomił banki, w których mogły być prowadzone rachunki dłużniczki o prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym, jednocześnie wskazując kwotę, która będzie podlegała zajęciu. Niewątpliwie jest to, że w dacie dokonywanej czynności komornik nie posiadał z urzędu możliwości ustalenia, jakie środki finansowe znajdują się na rachunku bankowym, który posiadała dłużniczka, w szczególności źródła pochodzenia tych środków, czy były to środki dłużniczki zgromadzone na podstawie uprzednio dokonywanych oszczędności czy wpłat osób trzecich, czy też były to środki pochodzące z tytułu wypłat alimentów, zasiłków bądź świadczenia 500+. Nie budzi wątpliwości, iż bank zablokował środki znajdujące się na rachunku dłużniczki, jednakże z uwagi na to, że zgromadzone środki pochodziły ze świadczenia 500+ i alimentów nie powinny one podlegać zajęciu na mocy art. 890 § 1 (1) k.p.c. Zwolnienia tychże środków spod zajęcia mogła dokonać sama dłużniczka, składając stosowne oświadczenie bezpośrednio w banku. Dłużniczka zwróciła się do dziennikarza, który uprzednio również pomagał jej w kwestiach związanych z kłopotami majątkowo-prawnymi i bez podejmowania samodzielnie jakichkolwiek czynności wskazała, iż doszło do bezprawnego zajęcia tego typu świadczeń.

W ocenie sądu, przedmiotowe artykuły mające jednoznacznie negatywny wydźwięk emocjonalny naruszyły dobra osobiste komornika, albowiem doszło do postawienia mu nieprawdziwych zarzutów jakoby na skutek jego

bezpośrednich czynności oraz złej woli pozbawił matkę, która nie posiadała innych źródeł utrzymania, pieniędzy na zabezpieczenie potrzeb dzieci, w szczególności w związku ze zbliżającymi się świątami Bożego Narodzenia. W ocenie sądu, dziennikarz będący autorem artykułu nie może w tym wypadku powoływać się na stan wyższej konieczności, chęć zabezpieczenia interesu ogółu społeczeństwa, czy też zachowanie należytej staranności albowiem w rzeczywistości była to sprawa, którą dłużniczka mogła w sposób prosty i jednoznaczny wyjaśnić bezpośrednio z komornikiem. Ponadto, autor artykułu był w stanie ustalić jaki jest zakres obowiązków komornika, jeśli chodzi o możliwość ustalania źródeł środków pieniężnych, które znajdują się na danym rachunku bankowym. Tymczasem, artykuł zarzucał komornikowi okoliczności niezgodne ze stanem rzeczywistym, wbrew treści art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku Prawo prasowe, który stanowi, że obowiązkiem prasy jest przedstawianie zjawisk w sposób prawdziwy. Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że w niniejszej sprawie doszło do naruszenia dobrego imienia powoda i narażenia go na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu komornika sądowego. W konsekwencji, zasadnym było żądanie powoda oparte na podstawie art. 24 § 1 k.c. o nakazanie stronie pozwanej opublikowania stosownych oświadczeń (przeprosin). Konieczność opublikowania przeprosin przy użyciu tych samych środków przekazu, przez jakie nastąpiło naruszenie dóbr osobistych powoda nie może budzić wątpliwości. Formalne aspekty publikacji wskazane przez powoda nie budziły wątpliwości, wobec czego jego żądanie zostało uwzględnione w całości w punktach od 1 do 4 sentencji wyroku.

Sąd Okręgowy uwzględnił również w całości roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia w kwocie 30.000 zł. Powód wykazał bowiem faktyczny uszczerbek majątkowy i niemajątkowy będący wynikiem naruszenia jego dóbr osobistych. Publikacja artykułów miała negatywny wpływ zarówno na życie zawodowe jak i osobiste powoda, co wynika bezpośrednio z jego zeznań, a które to okoliczności nie zostały zaprzeczone przez stronę pozwaną. Powód poniósł szkody materialne związane ze swoim życiem zawodowym, albowiem wykazał, że uległa zmniejszeniu ilość spraw egzekucyjnych, które prowadził, nie mógł rozwijać zespołu kancelarii w taki sposób jak to miało miejsce przed publikacją, ponadto część wierzycieli wycofała wnioski egzekucyjne chcąc uniknąć ewentualnych nieprzyjemności związanych z prowadzeniem przez niego czynności egzekucyjnych. Powyższe artykuły odbiły się również na życiu osobistym powoda. Miały negatywny wpływ zarówno jeśli chodzi o sferę jego życia psychicznego to jest poczucie krzywdy jak też fizycznego poprzez doświadczenie atopii skórnych.

O kosztach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany (...) S.A. z siedzibą w W., zaskarżając wyrok w całości na podstawie następujących zarzutów:

1. naruszenia przepisów postępowania w postaci:

a) art. 233 k.p.c., art. 316 § 1 k.p.c., art. 328 § 1 k.p.c., poprzez pominięcie zeznań świadka A. W. (1) na okoliczności o podstawowym znaczeniu dla rozstrzygnięcia sprawy, a tym samym wydanie rozstrzygnięcia przy nieuwzględnieniu całości zebranego w sprawie materiału dowodowego;

b) art. 233 k.p.c., poprzez błędne, sprzeczne z zeznaniami A. W. (1), ustalenie, że nie kontaktował on się z kancelarią komorniczą powoda, co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych;

c) art. 233 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie przy ustalaniu stanu faktycznego, że:

- w spornych artykułach nie zostały wskazane dane personalne powoda;

- autor spornych artykułów przy zbieraniu materiałów weryfikował otrzymane od G. C. informacje, tym samym zachowano staranność i rzetelność dziennikarską;

- bezpośredni wpływ na rozmiar szkody, którą rzekomo miał ponieść powód, miał opublikowany w (...) materiał „(...)”, a nie działania pozwanej;

2. naruszenia prawa materialnego w postaci:

a) art. 24 § 1 k.c., poprzez uznanie, że dobra osobiste powoda zostały naruszone, w sytuacji gdy powód w żadnym ze spornych artykułów nie został wymieniony z imienia i nazwiska, a informacje zawarte w spornych artykułach zostały zebrane z zachowaniem staranności i rzetelności dziennikarskiej oraz zostały opublikowane w uzasadnionym interesie społecznym;

b) art. 12 Prawa prasowego, poprzez uznanie, że sporne artykuły naruszały w sposób bezprawny dobra osobiste powoda, w sytuacji gdy informacje zawarte w spornych artykułach zostały zebrane z zachowaniem staranności i rzetelności dziennikarskiej;

c) art. 448 k. c., poprzez zasądzenie zadośćuczynienia na rzecz powoda, w sytuacji gdy pozwana nie naruszyła dóbr osobistych powoda, a przy tworzeniu artykułów zachowała staranność i rzetelność dziennikarską, w związku z tym nie sposób uznać aby jej zachowanie było zawinione co jest warunkiem zasądzenia zadośćuczynienia, natomiast powód nie wykazał krzywdy, jaką poniósł w związku z publikacjami spornych artykułów;

W konkluzji wniosła o zmianę wyroku, poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu.

G. S. wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja jest uzasadniona w części i pociąga za sobą częściową zmianę zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 par. 1 k.p.c. a w pozostałej części podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne. Zarzut naruszenia art. 233 par. 1 k.p.c. nie zasługuje na uwzględnienie.

Pomimo, iż w spornych artykułach nie zostały wskazane dane personalne powoda, informacja w nich zawarta, iż chodzi o komornika G. S. przy Sądzie Rejonowym dla W. (...) pozwalała bez problemu na ustalenie jego tożsamości. Istnieje tylko jeden komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla W. (...), który nosi imię G. oraz nazwisko rozpoczynające się na literę S, jest to G. S., zaś na ogólnodostępnej stronie Izby Komorniczej w W. widnieją pełne dane jego kancelarii.

Rację ma sąd I instancji, że pozwany nie wykazał jakoby jego działanie nie było bezprawne. Nie sposób przyjąć, że publikacja leżała w interesie społecznym, skoro zawierała nieprawdziwe informacje wprowadzając społeczeństwo w błąd jakoby komornik dokonując zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego zajął pieniądze pochodzące z alimentów, dodatku rodzinnego i świadczenia 500+.

Zgodnie z art. 890 par.1¹ k.p.c., zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego nie obejmuje kwot pochodzących ze świadczeń, dodatków i zasiłków, o których mowa w art. 833 § 6, zaś art. 833 par. 6 k.p.c. stanowi, że nie podlegają egzekucji świadczenia alimentacyjne, świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe, dla sierot zupełnych, zasiłki dla opiekunów, świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia integracyjne, świadczenie wychowawcze oraz jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. poz. 1860 oraz z 2018 r. poz. 1076).

Po zajęciu rachunku przez organ egzekucyjny większość obowiązków związanych z przeprowadzeniem egzekucji przechodzi na bank. To bank w toku egzekucji z rachunku bankowego, jest wykonawcą postępowania egzekucyjnego i musi stosować się do ustawowych ograniczeń egzekucji w zakresie kwot wyłączonych spod zajęcia. To nie komornik, lecz bank prowadzący zajęty rachunek bankowy jest podmiotem uprawnionym do zastosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 890 par. 1¹ k.p.c. bo tylko bank posiada informację o źródle i tytule wpłat dokonywanych na

rachunek bankowy i bez zgody komornika może dokonywać posiadaczowi rachunku wypłat kwot nie podlegających zajęciu z mocy ustawy. Działanie powoda było więc zgodne z prawem a informacje wskazane w spornych artykułach były nieprawdziwe.

Twierdzenie, że autor spornych artykułów przy zbieraniu materiałów weryfikował otrzymane od G. C. informacje, a tym samym zachowano staranność i rzetelność dziennikarską nie zostało udowodnione. A. W. (2), autor publikacji zeznał, że informacje zawarte w publikacji czerpał od dłużniczki, Nie pamięta czy rozmawiał z komornikiem, nie pamięta jak przebiegała ta rozmowa (k.140-141). Powód zeznał, że nie kojarzy aby ktoś z dziennikarzy kontaktował się z nim (k. 147). Oczywiście jest, że gdyby A. W. (1) rzeczywiście skontaktował się z powodem albo pracownikiem jego kancelarii to dowiedziałby się, że egzekucja jest prowadzona zgodnie z prawem, że komornik nie zajął konta G. C. za długi jej byłego męża, że nie zajął środków pochodzących z 500+, że dłużniczka uchyła się od egzekucji i nie kontaktuje się z komornikiem, że to bank decyduje o przelaniu środków na konto komornika i nie ma prawa odmawiać wypłaty środków ustawowo chronionych od egzekucji. Dziennikarz mógł chociażby w drodze mailowej żądać od komornika udzielenia stosownych informacji, jednak tego nie uczynił, w przeciwnym razie informacje zamieszczone przez niego w spornych artykułach miałyby inną treść.

W tej sytuacji należy uznać, że Sąd I instancji nie pominął zeznań A. W. (1), ocenił je zgodnie z zasadami logiki i wyciągnął z nich trafne wnioski.

O treści obowiązujących przepisów i zasadach prowadzenia egzekucji z rachunków bankowych autor publikacji mógł się z łatwością dowiedzieć zarówno w Izbie Komorniczej jak i w Ministerstwie Sprawiedliwości. Zgodnie z zeznaniami A. W. (1), rzecznik prasowy Rady Komorniczej poinformował go, że komornik nie mógł zająć pieniędzy z programu 500+ (k.140). Autor publikacji otrzymał maila, w którym było napisane jakie środki nie podlegają egzekucji, „były podane artykuły na podstawie, których nie można dokonać egzekucji” (k.141). Gdyby pozwany zachował staranność i rzetelność dziennikarską, zapewne nie doszłoby do publikacji zawierającej nieprawdziwe informacje o działaniach komornika.

Prawidłowo przyjął sąd I instancji, że treść spornych artykułów naruszyła dobro osobiste powoda w postaci dobrego imienia i naraziła go na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania przez niego zawodu komornika.

Prawidłowe jest rozstrzygnięcie zobowiązujące pozwanego do usunięcia skutków naruszenia w postaci publikacji stosownych oświadczeń, oraz do napisania pism zawierających przeproszenie. Ilość owych oświadczeń uzasadniona jest faktem, że do naruszenia dobrego imienia powoda doszło zarówno na łamach portalu internetowego „(...)” jak i na łamach dziennika (...). Zarzuty naruszenia art. 24 par. 1 k.c., i art. 12 Prawa Prasowego okazały się bezzasadne.

W tym zakresie apelacja podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

W pozostałym zakresie apelacja uzasadniona jest o tyle, iż sąd I instancji błędnie przyjął, że zadośćuczynienie za krzywdę zasądzone na podstawie art. 448 k.c. obejmuje nie tylko szkodę niemajątkową w postaci cierpień psychicznych ale także uszczerbek majątkowy.

Przesłanką odpowiedzialności na podstawie art. 448 k.c. jest naruszenie dobra osobistego powodujące szkodę niemajątkową. Pojęcie krzywdy, o której mowa w art. 448 k.c., oznacza szkodę o charakterze niemajątkowym, będącą następstwem naruszenia dobra osobistego (por. uzasadnienie wyroku TK z dnia 7 lutego 2005 r., SK 49/O3, OTK-A 2005, nr 2, poz. 13). Jeśli powód wskutek naruszenia dobra osobistego doznał także szkody majątkowej to może domagać się jej naprawienia na podstawie innych przepisów, regulujących kwestię odszkodowania, jednak w niniejszym postępowaniu takiego roszczenia powód nie dochodził, zatem dla określenia odpowiedniej sumy zadośćuczynienia nie ma znaczenia okoliczność, że po spornych publikacjach dochody komornika zmniejszyły się.

Zasadnicze przesłanki rozstrzygnięcia o roszczeniu opartym na art. 448 k.c. to rodzaj naruszonego dobra, intensywność naruszenia oraz jego skutków dla poszkodowanego, a także zachowanie się naruszydca (wyrok SN z dnia 13 czerwca 2002 r., V CKN 1421/00, LEX nr 1103625).

Biorąc pod uwagę w/w okoliczności w tym fakt, że sporne publikacje spowodowały utratę zaufania do komornika przejawiającą się w zmniejszeniu wpływu spraw do jego kancelarii, oraz fakt że poczucie doznanej przez powoda krzywdy było znaczne, co uzasadnione jest zarówno okolicznością, iż w Internecie ukazało się szereg wypowiedzi mających charakter hejtu jak i okoliczność, że działalność powoda poddana została szczególnej lustracji ze strony wielu instytucji jednocześnie, w tym właściwego Sądu Rejonowego, Izby komorniczej, Ministerstwa Sprawiedliwości, co w normalnym biegu rzeczy nie ma miejsca, ale również fakt, iż częściowo krzywdę powoda łagodzą przeprosiny zasądzone w punktach 1-4 zaskarżonego wyroku, Sąd Apelacyjny przyjął, że odpowiednią sumą zadośćuczynienia jest kwota 15.000 zł. i dokonał stosownej zmiany zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 ar. 1 k.p.c.

Apelacja dalej idąca nie jest zasadna i uległa oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. W ocenie Sądu Apelacyjnego cel publikacji, jej zasięg, intensywność naruszenia dobra osobistego, zachowanie się sprawcy naruszenia i skutki publikacji dla powoda każą przyjąć, że samo tylko przeproszenie jest niewystarczające dla zrekompensowania krzywdy powoda.

Zmiana wyroku odnośnie zadośćuczynienia spowodowała zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu za I instancję. Roszczenie o zapłatę zostało uwzględnione jedynie w 50%, zatem powodowi należy się zwrot połowy opłaty uiszczonej od tego roszczenia – 750 zł., zaś koszty zastępstwa procesowego zniosły się. Od roszczenia niemajątkowego powodowi należy się zwrot uiszczonej opłaty - 1200 zł. oraz zwrot kosztów zastępstwa procesowego – 720 zł.

O kosztach procesu za II instancję Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., znosząc je wzajemnie. Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że apelacja została uwzględniona w części jednak z uwagi na oddalenie apelacji odnośnie roszczeń niemajątkowych nieuzasadnione jest stosunkowe rozliczenie kosztów.

SO (del.) Elżbieta Wiatryk-Wojciechowska SSA Marta Szerel SSA Ewa Kaniok